

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ: Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ 1821 ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΑΝΑΔΥΣΗΣ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΙΔΕΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

ΕΝΟΤΗΤΑ 10

Ελληνική επανάσταση και Ευρώπη

Ελληνική επανάσταση και ευρωπαϊκή διπλωματία (1821-1826):

- Στόχος επαναστατημένων Ελλήνων → **συμπαράσταση** και βοήθεια των Ευρωπαίων.
- Προβολή της επανάστασης ως **εθνικού κινήματος** με στόχο την ελευθερία, όχι ως κοινωνικής ανατροπής.

► Η αρχική στάση των Μεγάλων Δυνάμεων:

- Αρχικά: **αρνητική** στάση Ευρωπαίων (Αγγλίας, Ρωσίας, Αυστρίας, Γαλλίας, Πρωσίας).

• Αιτίες της αρνητικής στάσης:

1. **Επάνοδος της μοναρχίας** στην Ευρώπη μετά το 1815 → δυσaráσκεια Μεγάλων Δυνάμεων για επαναστάσεις και πολέμους.

2. Κοινή επιθυμία για **διατήρηση** του οθωμανικού κράτους.

- Η πρώτη διεθνής απόρριψη της επανάστασης → Η **Ρωσία** καταδικάζει την επανάσταση στις Παραδουνάβιες Ηγεμονίες και αποκηρύσσει από το στρατό της τον **Αλέξανδρο Υψηλάντη**.

► Η σταδιακή αλλαγή της στάσης των Μεγάλων Δυνάμεων:

• **1823:** Ο **Τζορτζ Κάνιγκ** (Άγγλος Υπουργός Εξωτερικών) **αναγνωρίζει** τους Έλληνες ως **εμπόλεμη δύναμη** → Η Αγγλία αρχίζει να βλέπει **θετικά** τη δημιουργία ελληνικού κράτους.

• Αιτίες αγγλικής μεταστροφής:

1. Προώθηση αγγλικών συμφερόντων στη νοτιοανατολική Μεσόγειο.

2. Αποκλεισμός της Ρωσίας από τη Μεσόγειο.

• **1824:** Αντίδραση **Ρωσίας:** «**Σχέδιο τριών τμημάτων**» → δημιουργία τριών αυτόνομων ελληνικών ηγεμονιών → αποτυχημένη προσπάθεια.

• **1824-1825:** Έντονη επιρροή της Αγγλίας στους Έλληνες:

1. Σύναψη δύο **δανείων** (1824, 1825).

2. «**Πράξη προστασίας**» (1825) → αποδοχή της Αγγλίας από τους Έλληνες ως προστάτιδας δύναμης.

• Σχηματισμός ελληνικών φιλοευρωπαϊκών **κομμάτων:**

α. **Αγγλικό** (Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος).

β. **Γαλλικό** (Ιωάννης Κωλέττης).

γ. **Ρωσικό** (Αντρέας Μεταξάς - Θεόδωρος Κολοκοτρώνης).

Το κίνημα του φιλελληνισμού:

• **Φιλελληνισμός:** Κίνημα συμπαράστασης προς τους Έλληνες → αντίδραση εναντίον της οθωμανικής απολυταρχίας και της Ιερής Συμμαχίας.

• **Αιτίες εμφάνισης του Φιλελληνισμού:**

1. Φιλελεύθερες και ριζοσπαστικές ιδέες της γαλλικής επανάστασης.
2. **Θαυμασμός** Ευρωπαίων για τον **αρχαίο** ελληνικό πολιτισμό.
3. **Αποτροπιασμός** για τις βιαιότητες των Τούρκων κατά αμάχων (π.χ. στη Χίο, στην Κάσο, στην Κρήτη και στα Ψαρά).
4. **Συγκίνηση** για τις ελληνικές επιτυχίες.

• **Μορφές βοήθειας προς τους Έλληνες:**

1. **Οικονομική** (χρήματα, εφόδια, όπλα, τρόφιμα).
2. **Ηθική** (εκδηλώσεις συμπαράστασης).
3. **Συμμετοχή ξένων** στον Αγώνα των Ελλήνων (π.χ. Byron).

Προς την ίδρυση ανεξάρτητου ελληνικού κράτους (1826-1830):

• **1826 και εξής:** Οριστική απόφαση Μεγάλων Δυνάμεων για ευνοϊκή λύση για τους Έλληνες.

• **Ιουλιανή Συνθήκη Λονδίνου (6 Ιουλίου 1827):** Απόφαση για ίδρυση αυτόνομου ελληνικού κράτους.

• **Απόρριψη** της Συνθήκης από το Σουλτάνο → **ένοπλη επέμβαση** Μεγάλων Δυνάμεων (Αγγλίας, Γαλλίας, Ρωσίας) → **Ναυμαχία Ναβαρίνου (8 Οκτωβρίου 1827)** → **συντριβή** τουρκοαιγυπτιακού στόλου.

• Ήττα Οθωμανών από τους Ρώσους (1829) → **Συνθήκη Αδριανούπολης (14 Σεπτεμβρίου 1829)** → αποδοχή από τους Οθωμανούς της ίδρυσης ελληνικού κράτους.

• **Πρώτη επίσημη αναγνώριση** ανεξάρτητου ελληνικού κράτους: **Πρωτόκολλο του Λονδίνου (3 Φεβρουαρίου 1830)** → **Πρωτόκολλο της Ανεξαρτησίας** (με πρωτοβουλία της Αγγλίας και τη Γαλλίας).

• **Όροι** του «Πρωτοκόλλου της Ανεξαρτησίας»:

1. **Εδάφη** του νέου κράτους: Πελοπόννησος, Κυκλάδες, Στερεά Ελλάδα (συννοριακή γραμμή **από τον Σπερχειό μέχρι τον Αχελώο**).

2. **Ηγεμόνας** της Ελλάδας: ο Λεοπόλδος του Σαξ Κόμπουργκ (→ αρνείται τελικά τη θέση).